

Asia: VN/33329/2025

Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2026

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisfoorumin lausunto valtioneuvoston asetuksesta sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2026

Vastaanottaja: Sosiaali- ja terveysministeriö

Asia: VN/33329/2025

Vammaisfoorumi kiittää lausuntopyynnöstä.

Sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen enimmäishintojen ehdotetaan asetuksessa pysyvän vuoden 2025 tasolla. Asetusmuistion mukaan kustannusindeksin perusteella taksiliikenteen kustannukset ovat nousseet 0,95 prosenttia edellisellä tarkastelujaksolla. Vammaisfoorumin näkemyksen mukaan taksimatkojen enimmäishintoja tulisi nostaa kustannusten nousua vastaavasti, vaikka indeksin ja pisteluvun perusteella laskettava korotus jäisikin pieneksi. Muussa tapauksessa vaikutus taksitoiminnan kannattavuuteen on negatiivinen, joka edelleen heikentää jo muutoinkin monen toimijan kohdalla heikkoja toimintaedellytyksiä. Edellytysten heikentyminen voi vaarantaa ihmisten yhdenvertaisen hoitoon pääsyn, kun riittäviä taksipalveluja ei ole saatavissa.

Vammaisfoorumi pitää tärkeänä huomioida seuraavia seikkoja, kun sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta säännellään asetuksella, erityisesti vuoden 2026 jälkeen:

- Isojen esteettömien autojen saatavuus; Esteettömien taksien saatavuudessa on nykyisellään ongelmia, jotka koskevat varsinkin kaupunkien lyhyitä matkoja ja haja-asutusalueita. Erityisesti

pyörätuolilla liikkuvien kohdalla liikkuminen terveydenhuoltoon edellyttää pääosin isoa esteetöntä ajoneuvoa, jossa on takalaitanostin ja asianmukaiset turvavälineet. Vammaisfoorumi pitää välttämättömänä, että isojen esteettömien ajoneuvojen hankkimiseen ja pitämiseen kannustetaan, jotta vammaisten ihmisten oikeus kuntoutukseen ja muihin terveydenhuollon palveluihin voidaan turvata.

- Esteettömien autojen saatavuuden lisäksi saatavuushaasteita on ollut myös henkilöautotaksien osalta erityisesti haja-asutusalueilla, varhaisina tai myöhäisinä kellonaikoina sekä lyhyillä matkoilla. Moni vammaisen henkilö käyttää henkilöautotaksia, koska tarvetta esteettömälle autolle ei ole. Osalle käyttäjistä (esimerkiksi avustavan koiran kanssa matkustava tai rollaattoria apuvälineenä käyttävä henkilö) esteetön auto ei ole turvallisin vaihtoehto matkustamiseen. Tässä yhteydessä haluamme myös muistuttaa siitä valitettavasta seikasta, että taksinkuljettajat jättävät hyväksymättä tilauksia, joissa lisätiedoissa on maininta koirasta tai eivät ota kyytiin koiran kanssa matkustavia asiakkaita, vaikka kyseessä on itsenäisen liikkumisen mahdollistava avustava koira.
- Asianmukaisen korvauksen maksamisen isolla esteettömällä autolla suoritetuista matkoista, koska niiden hankinta-, ylläpito- ja käyttökustannukset ovat korkeammat kuin esimerkiksi pienellä esteettömällä autolla. Tämän kaluston riittävyyden varmistamiseksi esitämme, että isoille esteettömille autoille maksettava korvaus olisi vähintään taksaluokka II mukainen.
- Avustamislisä tulisi korottaa asianmukaiselle tasolle siten, että myös lyhyempien matkojen kohdalla taksitoimijoiden toiminta olisi kannattavaa. Avustamislisää tulisi jatkossa maksaa myös tilanteissa, joissa tarvetta esteettömälle autolle ei ole, mutta tarve avustamiselle on turvallisten siirtyminen kannalta välttämätöntä. Avustamislisää tulisi laajentaa tilanteisiin, joissa henkilö tarvitsee vammansa tai sairautensa johdosta avustamista ja opastamista, esimerkiksi oikean paikan löytämisessä ja noutamisessa sisätiloista taksille. Lisäksi avustamislisää tulisi maksaa asetuksen 4 §:n kohtien 2 ja 3 mukaisissa tilanteissa, joissa henkilö saa lyhyen asiointipysähdyksen aikana tarvitsemansa avun taksinkuljettajalta.
- Taksien saatavuuden yleinen parantaminen.

Vammaisfoorumi pitää tärkeänä, että vammaisten ihmisten perustuslaissa säädetty oikeus yhdenvertaiseen terveydenhuollon palveluihin toteutuu - myös YK:n vammaisyleissopimuksen vaatimukset huomioiden. Tässä keskeistä monille vammaisille ihmisille on toimivat, turvalliset ja esteettömät taksipalvelut. Korostamme sitä, että vammaisella henkilöllä ei ole mahdollisuutta valita muuta liikkumisen vaihtoehtoa. Sellaista tilannetta ei saa syntyä, että korvausjärjestelmä johtaa siihen, ettei tiettyjä Kela-matkoja kannata ajaa. Toimivaan palveluun kannustava järjestelmä tulee olla ensisijainen suhteessa sanktioiden käyttöön.

Muistutamme myös, että sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 114/2025 vp) perusteluissa todetaan, että asetuksen hintarakennetta on tarpeen arvioida, siten kuin se on sopimuskausien puitteissa mahdollista. Vammaisfoorumi pyytää kiinnittämään huomiota enimmäishintaa koskevan asetuksen sisältöön, jotta 1.1.2027 voimaan tulevassa asetuksessa hinnanmuodostus olisi tarkoituksenmukainen ja vastaisi liikenteenharjoittajien kulurakennetta. Asetuksen määrittämällä enimmäishinnalla tulee turvata matkojen toteutuminen asianmukaisella kalustolla. Viittaamme myös sosiaali- ja terveysministeriön Owal Group Oy:lta (2025) tilaamaan

selvitykseen Kelan taksipalveluiden hintasääntelystä, jossa on nostettu esiin useita nykyisen järjestelmän epäkohtia.

Vammaisfoorumi muistuttaa edelleen velvollisuudesta kuulla vammaisjärjestöjä YK:n vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti myös tulevaa asetusta valmisteltaessa.

Vammaisfoorumi ry

Maija Aatelo

Varapuheenjohtaja

Anni Kyröläinen

pääsihteeri

p. 045 217 4936

anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Ignatius Katri
Vammaisfoorumi ry